

Особливості навчання астрономії в старшій школі за новими навчальними програмами

Іван Крячко,
науковий співробітник
відділу біологічної, хімічної та фізичної освіти
Інституту педагогіки НАПН України

1. Дидактичні особливості

а) Наявність навчального предмета
«Фізика і астрономія»

Фізика і астрономія

б) Побудова його (згідно з навчальними програмами) за модульним принципом, тобто фізика + астрономія

Фізика

Астрономія

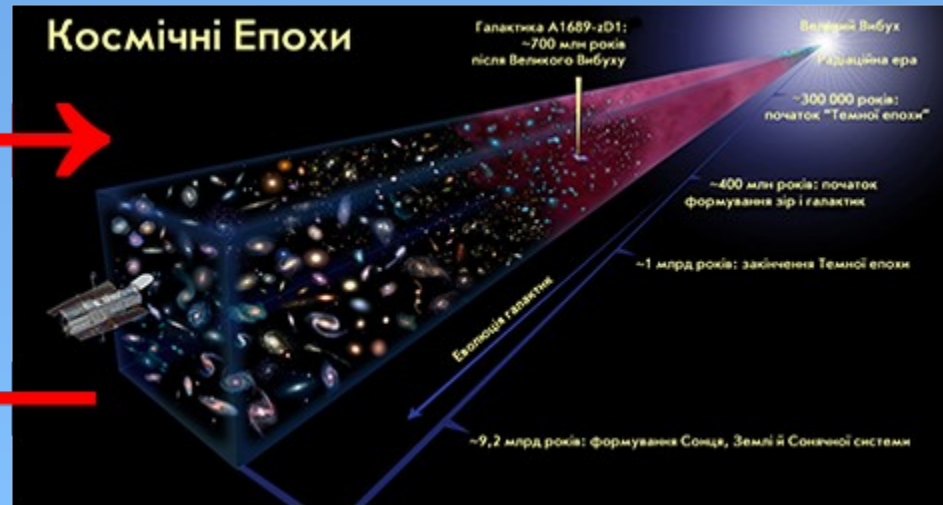
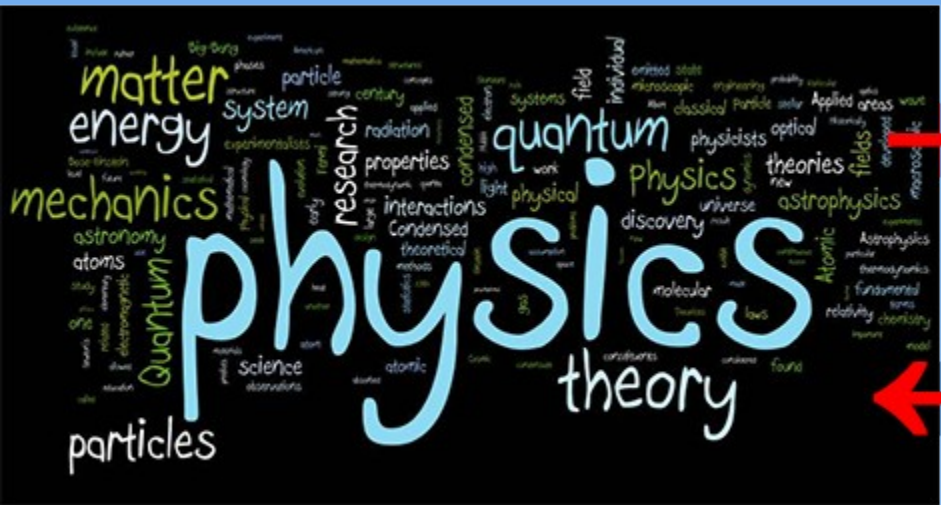
в) наявність двох рівнів: стандарту та профільного

Особливості навчання астрономії в старшій школі за новими навчальними програмами

Такий підхід дає змогу показати тісні міжпредметні зв'язки

(на уроках фізики можна показати, що фізичні закони діють всюди у Всесвіті, а на уроках астрономії — використання законів фізики для розуміння природи небесних тіл та явищ)

Відтепер є можливість обирати як рівень навчання, так і навчальну програму та підручники.

2. Методичні особливості

Нині чинні навчальні програми:

Фізика і астрономія.

Навчальні програми для 10–11 класів закладів загальної середньої освіти (рівень стандарту, профільний рівень).

Авторський колектив під керівництвом Ляшенка О. І.

Астрономія.

Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, профільний рівень).

Авторський колектив під керівництвом Яцківа Я. С.

Вибір навчальної програми

«Вибір навчальних програми з фізики та астрономії з двох запропонованих варіантів здійснюється вчителем та затверджується рішенням педагогічної ради навчального закладу і відображається в освітній програмі закладу освіти і навчальному плані.»

Лист МОН України

№1/11-5966 від 01.07.2019

«Про викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2019/2020 навчальному році»

Мета навчання астрономії згідно з вимогами навчальних програм

Мета навчання фізики і астрономії на рівні стандарту узгоджується з цілями повної загальної середньої освіти і полягає у формуванні та розвитку предметних і ключових компетентностей випускників старшої школи, достатніх для засвоєння навчального предмета на рівні вимог державного стандарту.

Навчальна програма авторського колективу під керівництвом
Ляшенка О. І.

Мета навчання астрономії згідно з вимогами навчальних програм

Мета навчання фізики й астрономії на профільному рівні узгоджується з цілями повної загальної середньої освіти і полягає у формуванні та розвитку в учнів старшої школи компетентності в галузі природничих наук, техніки і технологій, що є обов'язковим складником загальної культури особистості і розвитку її творчого потенціалу.

Навчальна програма авторського колективу під керівництвом
Ляшенка О. І.

Мета навчання астрономії згідно з вимогами навчальних програм

Навчання астрономії за програмою рівня стандарту ставить за мету надати учням основи знань з різних напрямків астрономії, приділивши головну увагу висвітленню тих понять, які є загальнокультурним надбанням і потрібні людині в повсякденному житті.

Навчальна програма авторського колективу під керівництвом Яцківа Я. С.

Мета навчання астрономії згідно з вимогами навчальних програм

Програма профільного навчання астрономії передбачає систематизоване вивчення основ системи знань про методи й результати досліджень законів руху, фізичної природи, еволюції небесних тіл і Всесвіту в цілому, ... оволодіння методами наукового пізнання та усвідомлення астрономічного знання на рівні, потрібному для подальшого його використання в професійній діяльності та продовженні природничої чи технічної освіти.

Навчальна програма авторського колективу під керівництвом Яцківа Я. С.

Мета навчання астрономії згідно з вимогами навчальних програм

«... учитель має керуватися метою та завданнями курсу фізики, які чітко сформульовані в програмі. Що ж до шляхів реалізації поставлених завдань, то вчителю надані досить широкі можливості вибору та пошуку оптимальних варіантів.»

Лист МОН України

№1/11-5966 від 01.07.2019

«Про викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2019/2020 навчальному році»

3. Особливості організації навчального процесу

Згідно з вимогами навчальних програм на вивчення астрономії відведено:

на рівні стандарту — 1 година на тиждень в 11 класі;

на профільному рівні — 1 година на тиждень в 10 і 11 класі.

«Складаючи календарно-тематичне планування, учителі можуть самостійно розподілити час на навчальний матеріал у межах 6 годин (приміром, 5 годин фізичного складника і 1 година астрономічного або 5,5 годин фізичного складника і 0,5 години астрономічного). Допускається і такий варіант: в 10 класі вивчається тільки фізичний складник в обсязі 6 годин на тиждень, а в 11 класі обидва складники: фізичний – 6 годин на тиждень і астрономічний 2 або 1 година на тиждень.»

Лист МОН України

№1/11-5966 від 01.07.2019

«Про викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2019/2020 навчальному році»

Підручники

Згідно з наказом №472 МОН України від 12.04.2019.

Про надання грифа «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» підручникам для 6 та 11 класів закладів загальної середньої освіти

нині гриф мають 5 підручників, що викладають астрономічний матеріал на рівні стандарту й 3 для профільного рівня.

Додаткові джерела інформації

Сайт «Астроосвіта» (www.astroosvita.kiev.ua).

Науково-популярний астрономічний
інтернет-журнал «Наше небо».

YouTube-канал «Science in UA».

Спільнота в Facebook «Astronomy in UA».

Швидка астрономічна допомога

З будь-яких питань

щодо астрономічної освіти, навчання
астрономії в старшій загальноосвітній школі

звертайтеся, будь ласка,

astroosvita@gmail.com.ua,

(050) 900-13-04, (044) 228-91-33.

Іван Крячко

Дякую за увагу!